

Kalendář plzeňský 2026

Peggy Kýrová

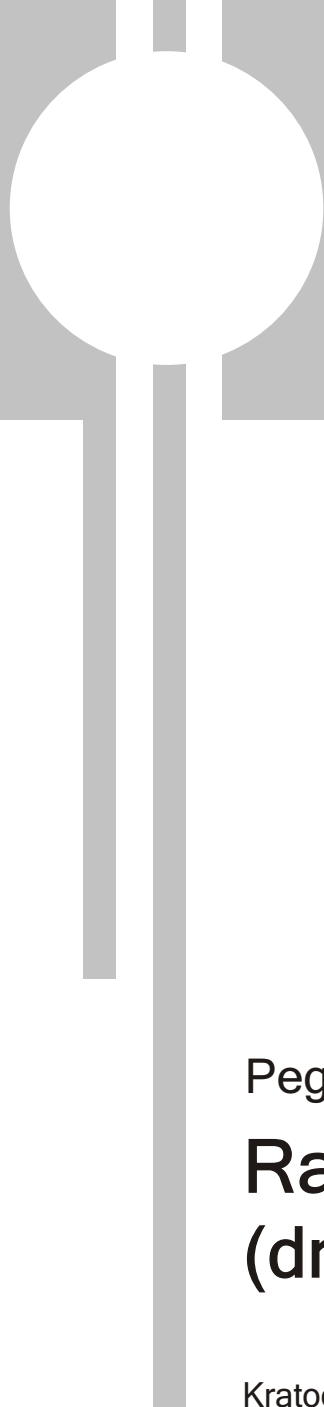
Radosti života (drobné i větší)

Kratochvilné čtení na každý měsíc

Pro libris

Knihovna města Plzně, p.o.
Pro libris, z.s
Plzeň 2025

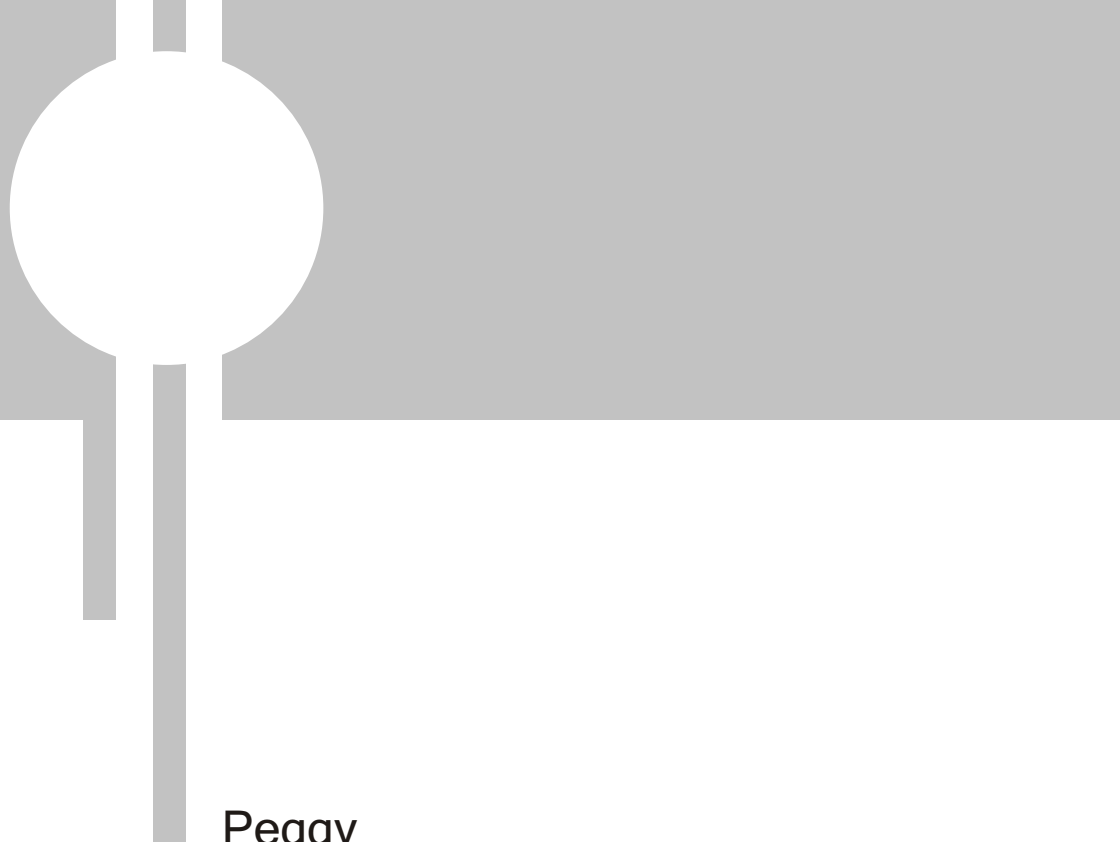
Kalendář plzeňský 2026

Peggy Kýrová

Radosti života (drobné i větší)

Kratochvilné čtení na každý měsíc

© Knihovna města Plzně, 2025
Text © Peggy Kýrová, 2025
Prologue © Stanislav Bukovský, 2025
Illustrations © Stanislav Bukovský, 2025

Peggy

Spisovatelka a cestovatelka Peggy Kýrová se vyjadřuje s přirozenou lehkostí, a to jak v projevu slovním, tak písemném. Má z čeho čerpat, rozhodně nemusí čekat na inspiraci, zážitků má nepřeberně. Díky své podnikavosti, odhodlání a odvaze podniká cesty „za hranice všedních dnů“, při nichž jí rozhodně nejde jen o nákupy, povrchní focení a opalování. Cestuje, aby poznala svět a nám, co nemáme její odvalu, co jsme ve srovnání s ní pohodlní peciválové, podala o světě svědectví. Aby to ještě nebylo tak snadné, tak si to občas ztěžuje tím, že do nehostinných a liduprázdných končin vyráží s trabantem. Tam, kam se jinak jezdí s Land roverem anebo se saněmi taženými malamuty. Ale o tom všem toho moc v tomto kalendáři není, toto je čtení pohodové a líčení velkých nebezpečství prosté.

Její styl není zatížen ornamentálními zašmodrchaninami (jak víme, ornament je zločin), ani bizarními metaforami (také víme, že krása je v jednoduchosti). Píše, jak se mluví, a proto je to tak čtivé. Nepoučuje, a když, tak s humorem. Třeba nám doporučuje na chřípku kafe s rumem, nejlépe bez toho kafe. Její texty jsou vůbec pojaté s humorem, a i proto nejsou v žádném případě nudné.

Ač Češka a vlastenka, tak trochu je díky svému v našich končinách neobvyklému jménu Peggy i Irka. Dostala je po jedné své příbuzné žijící natrvalo v Irsku. S Irskem nás Čechy beztak pojí, podle novodobých poznatků genetických antropologů, nadstandardní příbuzenství. Ne nadarmo se naše země nazývá, ještě dřív než Čechy, odedávna Bohemia. Zkrátka Irové i Češi jsou z velké části Keltové. A má-li Češka irské jméno, má našlápnuto na to stát se spisovatelkou. Vždyť v té slavné a velké Velké Británii jsou začasť ti nejlepší spisovatelé Irové. A Irové bývají také v amerických westernech největší sekáči. Takže má-li někdo irské jméno, nomen omen, musí být spisovatel a dobrodruh.

Přestože je Peggy blondýnka, je neobyčejně bystrá, nadaná a schopná. A pohledná, což se nakonec dá u blondýnky předpokládat. Je to také dáma, i když si na dámu nehraje. Ale dost už o ní, věnujme raději pozornost tomuto jejímu dílku, roztomilému rarisimu, zvanému Kalendář – kratochvilného čtení na každý měsíc. Kalendář, v němž je i něco ke čtení, samozřejmě žádná novinka není, naopak jde o cosi se starobylou tradicí. Ale nakonec nové je to, co už tu dlouho nebylo.

Tak co se v tomto Kalendáři dočteme: V „lednu“ se píše o tom, že když napadne sníh, je to neočekávaná kalamita. V „únoru“ vystupuje v nevšední roli pes Baskervillský. V „březnu“ léčí na horách chřipku. V „dubnu“ podniká Peggy velikonoční výlet k příbuzným na Moravu. Takže nejen v Irsku, alebrž i na Moravě žijí její příbuzní, snad jsou taky trochu Keltové. V „květnu“ se dozvíme, že kdo nedává miminku k utišení mobil, ale namísto toho mu zpívá Halí belí, je mimoň. V „červnu“ se popisuje výlet do Polska, tentokrát nikoliv k příbuzným, ale k rodinným přátelům. Čech zkrátka všude bratry má. V „červenci“ nás Peggy staví před problém, kdy byl ten „červenec“ napsán. Je to jednoduché, bylo to po povodni v roce 1997 a před povodní v roce 2002, dokonce i před krachem plzeňského výstaviště EX Plzeň v roce 2001. Takže mezi lety 1998 až 2000. V „srpnu“ vyráží autorka s irským bratrancem na výlet za dobrodružstvím na divoký východ. V „září“ nás reportérka Peggy vezme na Niagarské vodopády. V „říjnu“ se s ní svezeme do Chomutova. V tomto případě jde vlastně o služební cestu. V „listopadu“ s ní pro změnu navštívíme Londýn. A v „prosinci“ přijde to nejdůležitější, návštěva kouzelného Irska. Mají tam památky památnější, než jsou egyptské pyramidy a anglické Stonehenge je proti irskému Newgrange vlastně novostavba. A to je všechno, víc měsíců už není.

LEDEN

			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Sobotní sněžení aneb Óda na silničáře

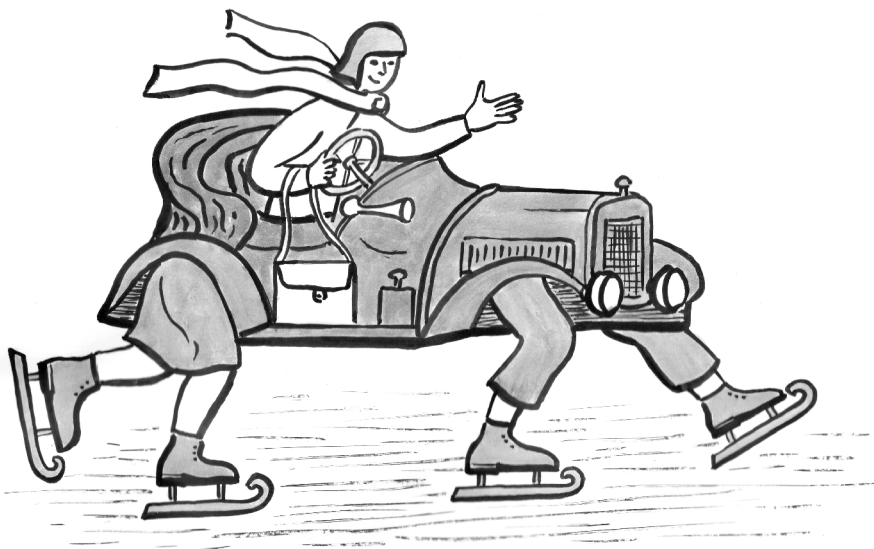
Ono sobotní ráno, kdy mě budík vyhnal z postele nekřesťansky brzy, abych přijela včas na bruslařský trénink, jsem mžourala na svět jako novorozené kotě. I tak jsem ale zaregistrovala velké sněhové vločky mírumilovně se snášející na matičku Zemi a načechrávající stále více a více bílou peřinu, pod níž spánkem spravedlivých spalo mé rodné město. Ačkoliv jsem byla ve slavnostní povznesené náladě, jsouc ženou zkušenou v rámci možností jsem zrychlila své počínání a vyrazila z domu o pět minut dřív než obvykle.

Naší ulicí toho rána projelo pouze jedno auto a stopy po něm jen nepatrně narušovaly jiskřivou bílou pokrývku. Na kochání však nebylo kdy. Na neukližené ulici se i vzorně vychované auto poměrně často mění v sáňky a sáňkování na silnici – jak jistě velevážený čtenář uzná – vyžaduje více pozornosti než běžné řízení. To, čemu v lednu normální člověk říká „sníh“, je pro silničáře „neočekávaná kalamita“. Tato hluboká pravda se opět potvrdila cestou do města, kde i hlavní tahy vypadaly jako naše sídlištní zastrčená jednosměrka. První světelnou křižovatku jsem projela – řekněme tak tak ještě na žlutou. Nikde nikdo, tedy na kluzišti, jež obvykle bývá vozovkou, bylo bezpečnější šlápnout na plyn a jet dál, než zkoušet brzdit na příliš krátkém úseku, který

zbýval ke křižovatce. Bezpečně jsem dojela na zimní stadion a užila si hodinku s dětičkami na ledě – tedy na ledě člověkem záměrně vytvořeném na místě k tomu určeném.

Po skončení tréninku na mě čekalo další kluziště, a sice to, které se stále nacházelo na silnicích. Provoz však už byl hustější než časně ráno. Drama započalo... Někteří účastníci silničního provozu byli zjevně zaskočení zejména faktem, že na kluzkém povrchu to – světe div se – klouže! Dneska mají auta hi-tech pneumatiky, náhon na všechny čtyři, ABS, ESP a další jako ze sci-fi znějící vymoženosti, stačí ale troška sněhu a doprava kolabuje. Dřív měla auta jen sjeté univerzály, ale za volantem řidiče. Jsem ráda, že jsem vyrostla a učila se (nejen) jezdit v oněch dobách. Neb jak praví staré moudré přísloví „Co se v mládí naučíš, ve stáří jako když najdeš.“

Už se těším na další sníh a děkuji silničářům, že nás nerozmazlují zbytečným úklidem silnic. Člověk alespoň nezapomene na to, co se v mládí naučil. Ať už je to řízení auta nebo fyzika základní školy.

ÚNOR

						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	

Nečekané odhalení

Ten den vypadal jako každý jiný. Nad zasněženou krajinou visely těžké temné mraky a v okolí domu nebylo vidět ani živáčka.

Ticho náhle prořízlo zoufalé zavytí. Maminka stála před otevřenou ledničkou, z níž přes noc zmizela všechna šunka. Dědeček se strašlivě rozčílil, protože tu šunku dostal k narozeninám. Tatínek prohledal celý dům, ale po slunce nezbyl ani mastný papír.

Teta Bella se urazila a zavrčela, že pokud je mamince zatěžko ji pohostit, nemusí hrát tak hloupou komedii s vykradenou ledničkou. Že ji tedy nemuseli vůbec zvát, že jede domů a že ji v tomhle domě už vícekrát nikdo neuvidí. Všichni ale věděli, že teta Bella se při nejbližší příležitosti opět pozve na návštěvu sama, což zejména tatínkovi kalilo špatně skrývanou radost z jejího odjezdu. Všichni stáli na zápraží, povinně mávali a sledovali, jak teta Bella dělá v čerstvě napadaném sněhu první stopy toho rána.

Po odjezdu tety Belly se v domě rozhostil klid a mír. Ne však na dlouho. Za pár dní zmizela v noci celá uzená kýta. Znovu prohledali celý dům, ale po kýtě se slehla zem. Všechna okna byla zavřená, zámky na dveřích neporušené, nenašla se jediná stopa.

Děti se sotva ploužily se svěšenými hlavami, maminka se odmítala hnout od tatínka a babička začala vykřikovat, že v domě straší. Dědeček byl celý rozmrzelý a s nikým nemluvil. Myslel si, že ho chtějí umořit hladem.

Ani ne za týden zmizela čokoláda. Maminka se hněvala, že tohle už přece není normální a proč s tím tatínek něco neudělá. Děti zůstaly ve svém pokoji a odmítaly se hnout z postýlek. Byly apatické, nechtěly jíst a maminka o ně měla strach. Tatínek se tvářil bezradně, běhal po domě sem a tam a snad stokrát zkoumal každíčkou jeho píd' ve snaze najít alespoň sebemenší stopu po neznámém vetřelci, leč všechno bylo marné. Do domu zjevně nikdo cizí nemohl proniknout, a přesto po zmizelých věcech nezbyl ani závan vůně, natož stopa, která by za něco stála. Tatínek byl značně podrážděný.

„Už toho mám tak akorát dost,“ vyštěkla na něj maminka. „Tady prostě pomůže jen odborník. Jdu zavolat strýčkovi. Je jediný, kdo má se záhadami a vyšetřováním nějaké zkušenosti.“

Strýček Baskervillský přijel následujícího dne a zdálo se, že jeho obrovitá postava zaplnila celý dům. Posadil se doprostřed kuchyně, zhltl oběd, který mu maminka nabídla, a hluboce zavrčel:

„Tak mi už, u všech vlkodlaků, konečně pořádně popište, co se tady děje.“

Maminka, tatínek, babička i dědeček začali o překot vyprávět o záhadných zmizeních vzácných pochutin. Děti, které toho dne poprvé vylezly ze svého pokoje, jen tiše poslouchaly. „Pořád říkám, že tady straší! Ale ty nám pomůžeš, vid'?“ dožadovala se strýčkovy pozornosti babička.

„Houby straší, hladem mě chtějí umořit, jsem jim už na obtíž!“ žaloval dědeček.

Strýček Baskervillský se zamyšleně drbal za uchem a zkoumavě si prohlížel všechny členy domácnosti.

„Zůstaňte tady,“ přikázal, když si vyslechl všechny podrobnosti, a vydal se na obhlídku domu. Prohlédl a prozkoumal všechna jeho zákoutí, všechny místnosti, chodby, sklep i půdu. Když byl hotov, vrátil se do kuchyně a znuděně zív.

„Ráno moudřejší večera. Jdu si po té cestě pořádně schrupnout. A vy běžte taky spát.“

Zaražení domácí popřáli strýčkovi dobrou noc a pomalu se začali trousit do svých pokojů. Strýček kývl na maminku: „Ty sem pojď. Ještě se tě potřebuju na něco zeptat.“

Strýček se nejprve přesvědčil, že je vzduch čistý, a pak se naklonil k mamince.

„Nemáš tady ještě něco k snědku?“ pošeptal jí do ucha.

„No – byla by tady troška salámu,“ zajíkla se překvapením maminka. „Ale máš-li hlad, mohl sis klidně říct před ostatními, vždyť...“

„No dobrá, dobrá,“ přerušil ji netrpělivě strýček. „Dej mi ten salám a běž si lehnout.“

Maminka si pomyslela něco o strýčkových neurvalých způsobech, ale pak si řekla, že ve svém věku už má na nějaké ty mouchy právo, dala mu salám, popřála klidné spaní a šla za tatínkem.

Strýček ještě dlouho seděl bez hnutí v neosvětlené kuchyni. Natahoval uši, aby mu neunikl ani sebemenší náznak zvuku, a velkýma očima hleděl upřeně do tmy. Pak se zvedl a potichu se vydal z kuchyně ke schodišti. Tam začal klást na zem jednotlivá kolečka salámu a postupoval zpátky ke kuchyni. Pohyboval se bez sebemenšího šramotu jako duch. Pak se skryl v temnotě a číhal.

„Aúúúúúúúúúúúúúúúú...“

Azor a Elsa vběhli strýčkovi Baskervillskému rovnou do náruče a on je připlácl svými obrovitými tlapami k zemi. Azorovi ještě z tlamičky čouhal kousek nedojedeného kolečka salámu.

Vyděšené zavytí vzburcovalo celý dům. Maminka, tatínek, dědeček i babička se seběhli v hale a nevěřicně zírali na ten výjev.

„Případ je uzavřen,“ prohlásil znuděně strýček.

Maminka hubovala, babička lomila packama a tatínek nevěřicně potřásl hlavou.

„Proč jste to vlastně dělali?“ zeptal se strýček konečně provinilců na motiv jejich činu a uvolnil je zpod svých tlap.

„No jistě, proč?“ přidala se maminka. „Copak nedostáváte dost najíst? A ta čokoláda vás mohla i zabít!“

„No tak, bude to? Rád bych věděl, proč jsem se sem musel táhnout takovou dálku a ještě v tomhle nečase, kdy by člověka nevyhnal, natož psa,“ zavrčel strýček.

„Víš, strýčku,“ osmělil se Azor, „my jsme tě strašně moc chtěli vidět a věděli jsme, že nic jiného než nějaká záhada tě k cestování nepřiměje.“

Elsa váhavě zavrtěla ocáskem.

Obrovský pes Baskervillský dojatě zamrkal. Aby to skryl, olízl synovci a neřeť čenichy s takovou vervou, že se překulili na podlahu.

Maminka, tatínek i babička si ulehčeně oddychli.

Jediný, kdo byl nespokojený, byl dědeček.

„Ten salám jsem si chtěl dát k snídani,“ vrčel. „Furt to říkám, že mě chtějí umořit hladý.“

BŘEZEN

						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Jak se léčí chřipka

Chřipka se nejlépe léčí na horách, a sice lyžováním.

Známe to všichni: přežít v práci je téměř nadlidský výkon, smrkáme, kašleme, v krku škrábe, ale máme jen zvýšenou teplotu, ne horečku a na neschopenku se nám to ještě nezdá. V takovou chvíli je nejlepší sebrat se a místo polehávání v posteli jet na hory. Buď nás to vyléčí, nebo zažene k doktorovi pro neschopenku, díky které se začneme poctivě a důkladně léčit.

Konkrétní návod na takovou léčbu chřipky lyžováním je zde:

Teple se oblékneme, zejména krk ať je dobře zabalený. Oblečení, které nás dostatečně hřálo před pěti – deseti lety (zejména bylo-li sluníčko), nás nemusí dostatečně hřát tentokrát, zejména pokud sluníčko nesvítí a pokud nehodláme do kopce šlapat po svých. Nezapomeneme dostatek kapesníků.

Cestou v autobuse s lyžařským kurzem, který dnes končí karnevalem, je vhodné vypít si kafe s rumem, ideálně bez toho kafe.

Po příjezdu na místo určení si zapneme bundu, omotáme kolem krku na několikrát šálu, narazíme si čepici, a jestliže nám koukají uši, přikryjeme je pořádně chlupatými klapkami. Na čepici možno narazit též sobí parůžky, které nám zapůjčí vedoucí lyžařského kurzu.

Na závěr si nasadíme lyžařské brýle. Tento vynález nejen že chrání oči proti případnému horskému sluníčku a proti větru, ale bezpečně zahřeje i ten kousíček čela, který kouká zpod čepice, a část tváře (mám na mysli samozřejmě staré poctivé lyžařské brýle s molitanem okolo, vyráběné ještě v Okule Nýrsko).

Lyžování se nezapomíná, netřeba se bát. A pokud občas chodíme bruslit (bruslit a ne se jen klouzat), tak je to úplně „cajk“, protože lyže jsou vlastně jenom takové ohromně zvětšené brusle. Výhodou případného pádu na lyžích je potom fakt, že sníh bývá měkčí než led.

Zjištění, že už i v Krušných horách uměle zasněžují, nás přivádí k myšlence, že na tom globálním oteplování asi něco bude.

Fronty na vlek dříve považované za prudu a ztrátu drahocenného času jeví se nyní velice užitečnými, neb se tam lyžař může pořádně vysmrkat. Podrobný návod: stáhneme lyžařskou rukavici (pokud možno tu, ve které nemáme zastrčenou permici na vlek), rozepneme kapsu bundy, zvedneme upadlou lyžařskou rukavici, vytáhneme úhledně složený kapesník, popojedeme ve frontě směrem k vleku, roztáhneme kapesník, důkladně se vysmrkáme, kapesník složíme, zastrčíme do kapsy, popojedeme ve frontě směrem k vleku, kapsu s kapesníkem zapneme a navlečeme si zase lyžařskou rukavici. Vyjde to časově tak akorát. Pakliže před námi náhodou není žádná fronta, je vhodné pokusit se zvládnout tento postup při jízdě na vleku, ovšem bez padání rukavice. Škoda ztrácet nahoře na kopci zbytečně čas. Nos ovšem potřebujeme mít čistý, protože při lokání studeného vzduchu pusou by celý léčebný proces byl poněkud kontraproduktivní.

Při dodržování uvedených zásad již v průběhu dopoledne zcela ustoupí kašel a začnou se ztrácet i opary, protože ty bestie prostě nesnáší zimu. Na obědě se zdržme jen nezbytně dlouhou dobu, ideální je dát si poctivý hovězí vývar a grog.

Odpoledne zjišťujeme, že hory skutečně léčí chřipku, protože i rýma začíná ustupovat, ale kupodivu neléčí nedávno naražené koleno, které o sobě teď odpoledne začíná dávat vědět. Nejlepší jízdy jsou ty poslední.

Na zpáteční cestě autobusem si lebedíme, jak je nám dobře a že to byl skvělý nápad to lyžování a trochu nás mrzí, že v pondělí přece jen půjdeme do práce, protože takový týden doma taky není k zahazení.

Leč nezoufejme. Je-li nám dobře, ono to přejde. Při návratu do města se vrací kašel a škrábání v krku, takže doma opět pijeme čaj s medem, na krk dáváme obklad, opary chladíme studenou vodou, protože ty bestie nesnáší zimu, bereme si na noc Aspirin a čekáme, jak rozhodne neděle.

DUBEN

		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Veselé Velikonoce

Toho roku se rodiče rozhodli, že na Moravu na Velikonoce nepojedou. A tak jsem se se strejdou domluvila, že přijedeme my. Velikonoce na Moravě nejsou jen setkání s rodinou, ale pořád ještě i notná porce tradic. A navíc budu mít narozeniny. Poprvé v životě je budu moct oslavit s moravskými příbuznými! Ó já...

Manžel musel na poslední chvíli vzít zájezd za kolegu, a tak se vydávám na cestu sama. To je tak, když máte doma řidiče z povolání.

Jeden by čekal, že na Velký pátek budou už všichni na chatách, chalupách, u babiček, zkrátka že všichni odjeli na prodloužený víkend už ve čtvrtek a silnice tedy budou v pátek dopoledne prázdné. Podobně jako já ovšem uvažovala nezanedbatelná část motorizovaných spoluobčanů, a tak cestou několikrát „štrůdlím“. Okolo Prahy, za Prahou, další kus za Prahou... Navzdory dokončeným opravám D1 se cesta na Brno příliš nezkrátila. Jistým zpestřením je fakt, že jedu autem půjčeným od kamaráda, anžto moje Buclinka je v „autíčkové nemocnici“. Auto je velké, vysoké a je z něj dobře vidět, což drobek jako já vždycky ocení. Ale půjčené je půjčené, tedy jedete vždycky o něco pomaleji.

Ke strejdovi na Hanou však dojedu včas, a tak stihneme společně večerní bohoslužbu slova ve zdejším kostelíčku. Zvony už odletěly do Říma a vesnici

obcházejí děcka s řehtačkami. Kostel dnešní prostou výzdobou působí úplně jinak, než jak ho znám. Kříž s Ježíšem sejmutý ze zdi leží před oltářem. Květiny jsou umístěny jen okolo Božího hrobu.

Před půlnocí nás všechny vytáhne ven sněžením. Ne pár vloček, ale poctivá chumelenice, kdy sníh zakrátko přikryl jako nadýchaná peřina silnici, zahrady i střechy domů a z aut udělal velké bílé „bobky“ natolik podobného vzezření, že není poznat, jaký typ vozu se uvnitř skrývá. Sníh v dubnu a ještě k tomu na Hané? To bude to globální oteplování...

Bílá sobota je tak letos vpravdě bílá. S pomocí bratránka, statného to muže, vyprošťuju auto ze sněhové duchny a odjíždím k tetě, na dnešní den máme domluvený společný program. Poctivě dodržuju nejvyšší povolenou rychlost – auto má už letní obutí. Přes den sněhu ubývá, ale ne moc.

„Byl jsem tam! Byl jsem tam!“ oznamují navečer zvony z kostela svůj návrat z Říma. Končí postní doba, což znamená, že hojnost postních pokrmů vystřídá ještě větší hojnost pokrmů nepostních a mé oblečení se bude „zdrčávat“ ještě rychleji.

V neděli na Boží hod velikonoční svolávají zvony věřící na mši. Zdejší kostelíček je plný květin a kousek od oltáře hoří paškál, velikonoční svíce symbolizující Krista a jeho vítězství nad smrtí. Lidé přinášejí do kostela k posvěcení beránky a mazance. Po mši si sousedé ještě povykládají před kostelem a pak každý spěchá domů připravit slavnostní oběd.

Po obědě hodování nekončí. Přicházejí bratránci s rodinami, abychom společně oslavili moje narozeniny. Stůl se prohýbá pod množstvím dobrot skoro jako o veselce a nechybí ani víno. Navečer se se strejdou rozhodneme obarvit pár vajíček. Ale jak, když strejda nemá žádné barvičky? Vynalézavost a schopnost improvizace je naší rodině vlastní, a tak vajíčka obarvíme kávou a k malování obrázků použiju lak na nehty. S pitím jsem to nepřeháněla a ruka se mi nechvěje. Výsledné dílo vypadá překvapivě dobře.

Ještě chvíli celá rodina sedíme a povídáme. V momentě, kdy to vypadá na ukončení oslavy, cinkne mi zpráva. Dostala jsem ten nejkrásnější dárek, jaký si lze přát. Právě dnes, na mé narozeniny, se narodila vnučka. Druhý Beránek v rodině, který sílu vůle ukázal už svým příchodem na svět. Maminka si chtěla užít ještě Velikonoce v klidu („Ne, na tvoje narozeniny určitě rodič nebudu, až po svátcích!“), děťátko ale mělo jiný názor.

„Tož to se ale mósí zapít,“ dí bratránkova žena a na stole – kde se vzala, tu se vzala – stojí další láhev vína...

Svěžest mi na Velikonoční pondělí dodá poctivé vyšupání od bratránků i jejich synků, kteří pak odejdou „po mrskutu“ a já začínám pomalu balit. Sníh naštěstí roztál, tak mě odpoledne cestou nečeká snad nic horšího než kolony.

Kolony dnes začínají už u Vyškova (příště sjedu včas na „starou“), štrůdlí se okolo Brna, na Vysočině, před Prahou, okolo Prahy... lidi se vracejí z prodlouženého víkendu. Ale mně to nevadí. Blaženě se usmívám, nesu si v sobě domů pohodu končících svátků.

Byly to vpravdě veselé Velikonoce!

KVĚTEN

				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Mimoň

Jsem mimoň. Ne že bych vypadala jako vnitřek kinder vajíčka, ani nenosím modré kalhotky s laclem, dokonce mám i vlasy na hlavě, ale i tak jsem mimoň.

Šla jsem s mladší vnučkou „kočárkovat“. Obvykle usne tak do deseti minut, ale včera se jí spát nechtělo. Drncání na dlažbě plzeňských chodníků nezabíralo. A taky ji nebavilo jen tak ležet. Zkusila jsem ji uplatit křupkou. Křupku v mžiku rozdrtila strašlivou silou svých šesti mléčných zubů, snědla a upřela na mě vyčkávavě zrak. Oči jak tenisáky, tady se spát hned tak nebude. Z druhé křupky snědla polovinu a tu druhou vyhodila z kočárku na chodník. Opět se na mě se zaujetím podívala a v tom pohledu bylo něco jako varování, že její rozpoložení za chvíli nebude z nejlepších. Abyste rozuměli, naše batole je obvykle dobře naložený smíšek. Pokud nemá hlad. Pokud neodmítnete nechat si uhryznout vlastní prst za účelem konzumace batoletem nebo smíškoví neseberete věc, kterou právě teď prostě nutně potřebuje. Pokud se nenudí. To pak širokému okolí ochotně předvede svůj obrovský hlasový fond a až překvapivou kapacitu plic. Co byste chtěli, je to Beran... Podala jsem Beránkovi kousací kroužky navlečené na takovém

esíčku. Naše bystré robátko po nedlouhém okusování během chvíle kroužky zručně vyvléklo z esíčka a znechuceně odhodilo. Po opětovném navlečení kroužků na esíčko už o hračku nemělo zájem. Opět na mě upřelo zrak s důvěrou, že něco vymyslím.

Úkol zněl jasně – uspat dítě. Nastal čas na ukolébavky. Naše batole má nejraději Halí belí. Obvykle stačí zazpívat jednou, ve výjimečných případech dvakrát, a vnučka spí jak andělíček. Dneska je ale čilá jako rybička.

„Halí belí, koně v zelí...“

Cestou podél řeky míjíme zamilovaný páreček, který se přestane otplakávat a divně na mě vejrá. Nenápadně zkontroluju bundu i kalhoty. Všechno v pořádku, nikde žádný flek. Co se těm dvěma nezdá? Dobře, nejsem žádná zpěvačka, ale ty tři tóny, na kterých se Halí belí zpívá, snad zvládám čistě.

Halí belí nezabírá, a tak přecházím na Černé oči, jděte spát. Všechny sloky poprvé, všechny sloky podruhé... Batole na mě kouká sice uznale, leč zoufale neospale. Udatný sportovec vyklusává vedle cesty a hledí na mě podobným pohledem, jaký na mě vrhnul tehdy ve Stockholmu onen asijský byznysmen, když zjistil, že se ho ptám na cestu do centra proto, že nemám navigaci a dokonce ani ajfouna. Směs obav a podezírání. Co se tomu chlapovi stalo?

Milované robátko dává najevo, že bych měla rozšířit repertoár. Blížíme se k jezu a já nasadím „těžký kalibr“ – Niagaru. Robátku se to zjevně líbí, mile se usmívá a ručičkou mává do taktu. Dvě zmalované slečny neurčitelného věku s chytrými telefony v rukách odvrátí zraky od displejů a nepokrytě se řehtají.

A tak jsem konečně poznala, že jsem mimoň. Protože jen mimoň miminu v kočárku zpívá třeba až do ochraptění, místo aby mu zapnul nějakou elektronickou zvuky vyluzující hračku. Protože jen mimoň milovaným robátkům vypráví nebo čte pohádky, místo aby je posadil k televizi (počítači, tabletu...). Protože jen mimoň se raději spoléhá na sebe než na elektronická udělátka. A ještě ho to všechno baví.

Jsem mimoň. Ale šťastný mimoň. Zítra si půjdu koupit modré kalhoty s láclem.

ČERVEN

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Kde to všechno začalo...

V Gdaňsku máme rodinné přátele. Díky tomu jsem jako dítě Polsko navštívila třikrát. Pak přišly události kolem stávek, Solidarity, vyhlášení výjimečného stavu a stanného práva. Až po více než třiceti letech jsem se konečně podívala znovu „za tetou a strejdou“... tentokrát se svou dcerou.

„Stocznia Gdańska, nezapomeň,“ připomínala mi máma ještě těsně před odjezdem. „To musíš vidět.“

Nezapomněla jsem. A tak jednoho na Gdaňsk nezvykle teplého červnového podvečera stojíme před vstupní bránou do gdaňské loděnice. Pod nápis STOCZNIA GDAŃSKA nechal starosta města nedávno znovu umístit nápis „im LENINA“, což vzbudilo silně negativní reakci. Jaké je ale naše překvapení, když vidíme, že přes písmena LEN někdo pověsil plachtu, na níž je napsáno „Solidarność“.

Na prostranství před bránou do loděnice stojí důstojný památník zabitým stávkujícím z roku 1970.

„V prosinci v sedmdesátém roce vláda zvýšila ceny potravin,“ vzpomíná teta Danka. „Lidi vyšli do ulic a začali stávkovat. My jsme tehdy bydleli v Gdyni u manželovy matky a já jsem dojížděla do práce až do Wrzeszczi. Jak se

stávka rozšířila, přestala fungovat i doprava. Pamatuju se, že koleje už nebyly zářivě stříbrné, ale pokryla je rez. Jednou jsem se už nemohla dostat z práce domů a musel pro mě přijet švagr. Vláda nechala do lidí střílet, já jsem byla těhotná, měla jsem už pěkně velké břicho a strašně jsem se bála. Tak jsem šla k doktorovi a on mi napsal třídení neschopenku. Manžel ale musel chodit do práce dál. První den, co jsem zůstala doma, to byl, myslím, čtvrtek, jsem slyšela střelbu od loděnice v Gdyni. Byla od nás, co by kamenem dohodil. Bylo to děsivé.“

V prosinci 1970 vláda v Polsku poslala proti stávkujícím 27 tisíc ozbrojených vojáků, 550 tanků a 5 tisíc příslušníků policie (Milicja). Bylo zabito nejméně 42 civilistů, někteří skončili rozdrceni pod pásy tanků. Střílelo se nejen v Gdaňsku a v Gdyni, ale také ve Štětíně a v Elbínku (Elblagu). Poláci se nenechali zlomit a už v prvomájovém průvodu v roce 1971 nesli zaměstnanci gdaňských loděnic transparent požadující důstojnou připomínku obětí prosincového masakru.

„A jak to bylo v osmdesátém?“ ptám se tety. „Strejda přece pracoval v loděnicích.“

„To už jsme bydleli ve vlastním bytě v Přímoří. Neměli jsme telefon. Takže když začala stávka, Jurek musel volat do Sopotu k mým rodičům. Moje sestra Hana pak přijela k nám, aby mi to řekla. Považ, jaká to byla doba – Hana se o tom bála mluvit nahlas. V mém vlastním bytě mi šeptala, že volal Jurek, že je stávka a že nepřijde domů. Dětem bylo jen 9 a 11. A teď – co bude, jak to tentokrát dopadne? Nebylo mi z toho dobře po těle.“

V srpnu 1980 vláda opět chystala zdražení potravin. Klíčovým momentem, který dal podnět k zahájení stávky, bylo vyhození aktivistky nezávislých odborových svazů Anny Walentynowicz z práce (zahynula 10. dubna 2010 při tragédii u Smolenska). Zaměstnanci gdaňských loděnic poučení rokem 1970 tentokrát zvolili okupační stávku, do jejich čela se postavil elektrikář Lech Wałęsa. Poslední srpnový den 1980 byla sice podepsána dohoda se stávkujícími dělníky, kterou vláda přistoupila na jejich požadavky, ale 13. prosince 1981 Wojciech Jaruzelski vyhlásil výjimečný stav a stanné právo (polsky *stan wojenny*). Solidarita byla formálně delegalizována v říjnu 1982. Hnutí však nadále pracovalo v podzemí. Spontánní stávky v loděnicích a továrnách vedly v únoru 1989 k jednáním u kulatého stolu mezi zástupci opozice a komunistickou vládou. V dubnu 1989 byla Solidarita znovu povolena.

Večer se můžu zeptat strejdy Jurka, jak vzpomíná na okupační stávku on.

„Co ti mám povídat... Zůstali jsme prostě v práci. Spali jsme různě – na zemi, na stolech v kancelářích, na izolačním materiálu. Hygienické podmínky byly mizerné, v podstatě nulové. Nevěděli jsme, jak dlouho to potrvá, ale prostě jsme to museli vydržet.“

Strejda znal od vidění i Wałęsu. Z jeho kanceláře bylo vidět přímo do dílny, kde Wałęsa pracoval. Proto ho pak právě odtud špehovali tajní. Sledovali, s kým se stýká, kdo za ním chodí a podobně.

„A během stávky jsi vůbec nebyl v kontaktu s rodinou? Nevěděli jste jeden o druhém?“

„Vůbec ne. Nebylo to lehké, ale ta obrovská podpora lidí zvenku nám pomáhala. Neměli jsme co jíst, ale rolníci nám vozili chleba a házeli nám ho přes bránu. Byla to doba skutečné mezilidské solidarity.“

Gdaňsk je krásné starobylé město. Obranná pevnost zde stála již v 7. století. Gdaňsk byl nezávislým vévodstvím, v průběhu staletí se o nadvládu nad ním snažili Poláci, Braniboři i Prusové, během 13. století zde měli silný vliv křižáci. V 16. století obyvatelstvo svobodného města tvořili Němci, Poláci, Holanďané, Židé a Skoti. Roku 1807 Napoleon Bonaparte porazil Prusy a prohlásil Gdaňsk znovu svobodným městem, v letech 1815 – 1919 byl však Gdaňsk opět pod nadvládou Prusů a poté sjednoceného Německa. Versailleská smlouva roku 1919 prohlásila Gdaňsk znovu svobodným městem. Město oddělovala od okolních států hranice a mělo i vlastní parlament, měnu (Gdaňské guldery od roku 1924) a poštovní známky. Svobodné město Gdaňsk mělo rozlohu 1 966 čtverečních kilometrů. Více než 95 % z jeho přibližně 360 000 obyvatel tvořili Němci, zbytek Kašubové (ne, Kašubové fakt nejsou Poláci, je to západoslovanský národ odvozuující se od Pomořanů, který dnešní Polsko jako národnostní menšinu neuznává, podobně jako neuznává Slezany) a Poláci. Po porážce Německa ve druhé světové válce se na základě Postupimské dohody stalo území Svobodného města Gdaňsk součástí Polska.

V učebnicích dějepisu se píše, že druhá světová válka začala napadením Polska Německem. Jenomže: první výstřely II. světové války padly na Westplatte, tedy v Gdaňsku, čímž se dostáváme k zajímavému dějinnému paradoxu: Hitler napadl nejprve Svobodné město Gdaňsk a teprve pak Polsko... Druhá světová válka začala ve Svobodném městě Gdaňsk.

Statečné obránce Westplatte, kteří obrovské materiální i početní přesile německých útočníků dokázali vzdorovat celých sedm dní, než byli donuceni kapitulovat, připomíná na písčitém poloostrově od roku 1966 velký pomník ze světle šedého kamene. V okolí dosud stojí pozůstatky některých strážních věží, kasáren, menších pevnůstek a několik bunkrů. Stačí na chvíli přivřít oči a zdá se vám, že jste se posunuli v čase do oněch zářijových dní roku 1939, slyšíte dunění lodních děl, minometů, pušek a protitankových kanónů i svist dopadajících zápalných pum... Westerplatte se postupně upravuje jako park. Nedaleko památníku jsou hroby padlých. Před řadou topolů obrovská písmena na vysokých stojanech vytvářejí nápis NIGDY WIĘCEJ WOJNY.

ČERVENEC

		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Rozjímání na věži

Rok 1997 začal skvěle! Staré slovo restrukturalizace dostalo, a to zvláště pro mne, najednou zcela jiný význam a ocitla jsem se šťandopede na dlažbě... a všechny obzory před sebou! (Dodatečně jsem zjistila, že jich zase tolik nebylo.)

Nicméně, ztratit se v mé milované Plzni? Tak to ani náhodou... Na jaře jsem si sehnala nové místo a léto se ke mně chovalo opět již velmi vlídně. Když mě oslovili moji kamarádi, kteří se pustili do boje za záchranu historické čtvrti Roudná, abych se zúčastnila fotografické soutěže, neváhala jsem. S vypůjčenou zrcadlovkou jsem prolézala všechna možná zákoutí, fotila Saský most za svítání, v pravé poledne i v noci, vnikala nelegálně na soukromé pozemky a vylezla jsem (legálně) i na střechu Domu U Slunce. A jednoho červencového dne jsem vystoupala i na věž chrámu sv. Bartoloměje.

Vzduch se tetelil horkem, šedesát metrů pode mnou zvonily tramvaje a troubila auta, nebe bylo jako vymetené. A kolem mě samozřejmě spousta turistů. Klid na focení jsem tedy rozhodně neměla. Po sestupu z věže jsem se dala do řeči s paní v pokladně. Nakonec jsme se domluvily, že mě pustí na věž pozdě večer, když už město bude svítit a nahoře nebudou žádní turisté.

A tak teď stojím na věži naší katedrály – ano, už čtyři roky máme v Plzni biskupství a chrám sv. Bartoloměje se tudíž stal katedrálou – a dívám se na své rodné město tak, jak jsem ho ještě neviděla. Jak klidná je Plzeň pod temně modrou letní oblohou! Osvětlená Karlovarská přiznává svůj esovitý tvar v dolní části ozdobený rondelem. Roudná je potemnělá, ale sochy na konci Saského mostu jsou dobře rozpoznatelné. Na východní straně září Bohemka a o kus dál výpadovka na Prahu. Stačí pootočit hlavu a červené světýlko napoví, kde se hrdě vypíná Radyně. Při pohledu na jih rozpoznávám věže kostela „u redemptoristů“. Synagoga, druhá největší v Evropě, se zdá být na dosah ruky. Na východě je možné rozeznat komíny Škodovky. Už nekouří, jen smutně ční k nebi jako prsty mrtvé žalující ruky... Emil Škoda musí v hrobě přimotovat. Koho by před pár lety napadlo, že se Škodovka začne drobit na jednotlivé závody a že bude masivně propouštět. Škodovka, která živila půl kraje. Škodovka, která přežila monarchii, dvě světové války a vyhrabala se i z důsledků ničivého bombardování na samém závěru té druhé. Škodovka, která se i za komunistů mohla pyšnit výrobky světové kvality, ať se už jednalo o strojírenství, energetiku, dopravní techniku či investiční celky. Jenomže když přijeli namachrovaní kovbojové, kteří v některých závodech začali řádit jak na Klondajku, a v jiných se dostávali ke slovu šilení manažeři, to už začalo vyčerpávat i tuhle ocelovou dámu. Jen některé závody se zatím drží. „Jádro“, taky bývalý výzkumák, který bude vyvážet naše trolejbusy dokonce do Ameriky. Plzeňští „tykadláci“ ještě pořád patří mezi světovou špičku. Můj táta tam letos kvůli trolejbusům odjede minimálně na rok, musí si svoje „děti“ ohlídat.

I když je noc, je stále ještě pořádné horko. Už hezkou řádku dní nespadla ani kapka. Zítra musím jít na zahradu zalévat. Na Moravě jsou povodně, jakousi obec Troubky prý voda úplně zničila. Plzeň leží na soutoku čtyř řek, přesto ale ničivou povodní nikdy stížená nebyla. Vůbec si nedovedeme představit, jak taková povodeň „na živo“ vypadá. Ne, tady voda neškodí. Stučky řek, spíše tušené díky odleskům pouličního osvětlení než skutečně viděné, se důstojně vinou městem a voda v jejich korytech rozvážně a pomalu plyne...

Má Plzni... Předě dvěma roky Ti bylo úctyhodných 700 let. Jsi dáma v nejlépeších letech. Narozená ve znamení Kozoroha nikomu nic nedáš zadarmo. Kdo chce tady uspět, musí se poctivě snažit a trpělivě postupovat krok za krokem. Je tomu již 690 let, kdy je poprvé zmiňován Tvůj pivovar na listině opatřené nejstarší známou městskou pečeti. Před čtyřmi sty devadesáti roky Tě poškodil rozsáhlý požár. Kolik svateb, křtů a pohřbů, kolik lidských osudů viděla Tvá katedrála?

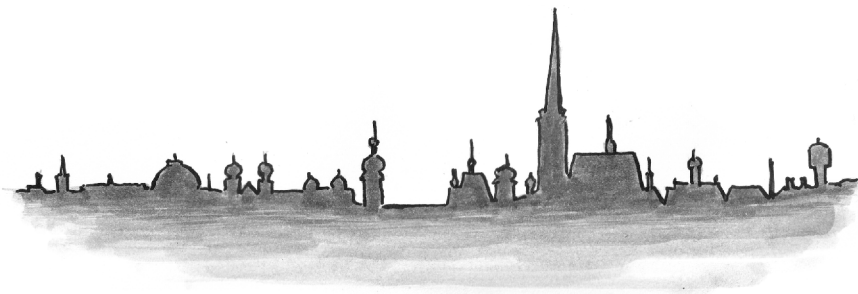
Krásko středověku, kterou ani Žižka nedokázal dobýt, kde jsou dnes Tvé hradby a městské brány? Co zbylo z Tvých podzemních chodeb, z nichž některé vedly prý až na Radyni?

Dámo vzdělaná, dala jsi národu první česky tištěnou knihu. Za císaře Rudolfa II. jsi byla rok dočasně hlavním městem říše... Přežila jsi epidemie moru i cholery. Tvoji Pětatřicátníci patřili mezi nejlepší útvary armády monarchie. Před třemi sty dvěma roky ses stala místem popravy Jana Sladkého Koziny, který před smrtí povolal do roka a do dne Lomikara na Boží soud. Před stopětašedesáti roky sis dopřála první kamenné divadlo, o deset let později začal vařit pivo měšťanský pivovar – ne nadarmo se Ti dnes říká „hlavní světové město piva“. Jsi vážně nejlepší!

Dámo všestranná, bylas domovem umělců i národních buditelů, a přitom jsi držela i krok s technickým rozvojem, ba co víc, Ty jsi často udávala jeho tempo. A umíš se prezentovat – vždyť letos se koná už pětadvacátý ročník EX Plzeň.

V posledních letech se zbavuješ špíny a prachu a jako Popelka, která si obléká šaty z oříšku, ukazuješ světu svou skoro zapomenutou krásu.

Má milovaná Plzni s nejlíbeznějším dialektem naší mateřštiny! Pomrká-váš na mě světýlky lamp a tiše se usmíváš. Už dávno víš to, co já teď tak intenzivně cítím. Patřím sem. Tady jsem doma, tady mám kořeny. A ty kořeny sahají do větších hlubin, než se nachází nejhlubší sklepení plzeňského podzemí.

SRPEN

					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Na divokém východě

Cestování je fajn.

Když ale stojíte v deset večer ztraceni a zcela osamoceni kdesi na dálnici mezi Kyjevem a Oděsou, široko daleko ani světýlko, potřebujete nasadit rezervu a zjišťujete, že v autě nemáte hever, tak o pozitivěch cestování začínáte vážně pochybovat.

Ona se taková cesta autem do Oděsy skvěle plánuje v útulné hospůdce u piva, realizuje se ale mnohem obtížněji. Třeba to auto. Žádná autopůjčovna nepůjčí auto na Ukrajinu, prý to nejde pojistit. A tak mi nakonec kamarád dohodil kamaráda, který provozuje SOS asistenční služby, a ten mi auto půjčil. Mají zvláštní druh pojištění, který platí i v rizikových zemích.

Už odjezd od domu mých rodičů v poklidné vilové čtvrti předznamenal povahu této cesty, když jsem v půl jedenácté večer omylem spustila výstražnou houkačku, a než jsme kolektivně přišli na to, jak se vypíná, vzbudilo to všechny sousedy. Sledování pohoršenými či vyděšenými pohledy zpoza záclon a závěsů jsme s bratrancem z Dublinu vyrazili na cestu. Kupodivu se nic zvláštního nestalo a ani na hranicích s Polskem nikomu nepřípadlo ve tři ráno nic divného na vozu SOS asistenční služby řízeném blondýnkou

v dlouhé sukni doprovázené gentlemanem v obleku. Polský celník jen otráveně mávl rukou, ať jedeme dál. Už chápu, proč se kradená auta vozí do Polska.

Polské silnice jsou strašné. Slušně značené, ale strašné. A když je silnice kvalitní, je na ní zcela jistě omezená rychlost. Za svítání jsme projížděli Wadowice, rodiště papeže Jana Pavla II.

Dvanáct hodin po odjezdu z Prahy jsme konečně dorazili na hranice u městečka Krakovec. Čím míň jsme zajímali Poláky, tím víc se o nás zajímali Ukrajinci. Jejich kontroly všech cestujících jsou tak pečlivé, že jsme tvrdli ve frontě dvě a půl hodiny. Zkontrolovali nám pasy. Důkladně. Zkontrolovali auto a doklady. Ještě důkladněji. Prostudovali plnou moc od majitele. Prohnali údaje o autě počítačem. Teprve potom dospěli k závěru, že jsme Sintru možná neukradli. Do pasu jsem dostala razítko s údaji o autě, kterým vstupuji na území Ukrajiny. Překročením hranic jsme též vstoupili do jiného časového pásma, Ukrajina má o hodinu víc.

Silnice za hranicí připomínala tankodrom, přesto se po ní jelo docela dobře. Do Lvova jsme dojeli za hodinku. I hotel jsme našli bez problémů a po krátkém osvěžení jsme vyrazili za památkami. Hlavní město Haliče na návštěvníky dýchá přívětivou atmosférou starého Rakousko-Uherska. Památník Tarase Ševčenka na dohled od našeho hotelu. Malebné klidné uličky. Památník Adama Mickiewicze. Když jsme procházeli kolem Arménské katedrály, zaslechli jsme z vnitřku zpěv. Byl značně odlišný od písní, zpívaných při katolických bohoslužbách, rozhodně byl ale krásný. Kávička a krátký odpočinek na jedné z mnoha předzahrádek místních kaváren. Domeček, v kterém sídlí Banka Lvov, mi připomínal domy na náměstí mé rodné Plzně. Až na tu oťřískanou fasádu. Banka rozhodně peněží svých klientů nemrhá na luxus. Ulicemi města se vedle moderních aut západních značek prohánělo i značné množství žigulíků a moskvičů. Čtvercové náměstí Rynek se sochami Adonida, Neptuna, Diany a Amfitrity. Divadlo opery a baletu. A spousta zeleně.

Následujícího rána jsme sice vstali včas, ale přesto jsme na další cestu vyrazili s mírným zpožděním oproti původnímu plánu. Zpoždění se nenápadně ale jistě zvyšovalo. Po třech hodinách jízdy půvabnou krajinou po méně půvabné silnici s hrdým označením E50 jsme dorazili do Ternopilu. Kvůli šlépné dopravní špičce jsem neměla ani moc času kochat se historickým centrem. Zaplaťpánbůh za to, že v Sintře se sedí dostatečně vysoko a i drobek jako já má rozhled. Úspěšně a bez bloudění jsem se propletla centrem města. Konečně čtyřproudá výpadovka a na ní dýchavičný nákladák. „Ten musím předjet, než ty čtyři pruhy skončí, jinak se za ním potáhnu kdovíjak dlouho,“ pomyslela jsem si a šlápla na plyn.

Neměla jsem potuchy o tom, jak rychle jsem jela, Sintra má odpojený tachometr, ale podle otáček a zvuku motoru to málo nebylo. Úspěšně jsem

předjela nákladák, když v tom – stop! A do háje, policajti! Jsou zážitky, které si člověk docela rád odpustí.

„Prosím tě, seď a nevylézej z auta,“ požádala jsem bratrance. Jestli to má šanci „ukecat“ Češka, přítomnost valutového cizince by tuto šanci zmařila. Vzala jsem doklady a poslušně nakráčela k policejnímu vozu. Naměřili mi 81 kilometrů v hodině na padesátce. Zkroušeně jsem se začala omlouvat. Muži zákona se tvářili přísně a prý že pojedeme na služebnu a tam sepišeme protokol a...

„Prosím,“ odpověděla jsem ještě zkroušeněji, „jen ne zpátky do města. Já vím, že musím zaplatit, ale tady, na místě. Jen ne zpátky do města. Ztratila bych se. Jsem tak ráda, že jsem našla cestu přes město, mám zpoždění, večer musím být v Oděse.“

„Proč jedete do Oděsy?“

„Jsme turisté a v Oděse žije kamarádka mojí matky, chci ji navštívit. Čeká, že jí do večera dám vědět, že jsem bezpečně dojela. Když ne, bude mít strach.“

„Proč porušujete předpisy? My je u vás dodržujeme.“

Znovu jsem se velmi zkroušeně omlouvala. Tak dobře jsem nemluvila rusky snad ani u maturity – a to jsem maturovala za jedna! A znovu jsem zdůraznila policistům, že vím, že musím zaplatit, ale prosím, na místě, jen ne zpátky do města.

„A proč jste nejela po obchvatu?“

„Copak kolem Ternopilu je obchvat? Já ho na mapě nemám!“

„Nu – co s vámi, paní? Tak kolik dáte?“ zazněla nakonec otázka, která rozhovor posunula kýženým směrem.

„Nevím, řekněte vy. Deset dolarů?“

Policisté se na sebe mlčky podívali. Aha, jsou dva, deset je málo.

„Dvacet dolarů.“

„Tak dejte dvacet.“

Zaplatila jsem a řekla, že „bumážku“ nepotřebuju.

„A dejte pozor, za městem je dvakrát omezení rychlosti na čtyřicet a jsou tam radary,“ rozloučili se se mnou ti sympatičtí chlapi. Tak tomu říkám seriózní jednání!

Čím více na východ, tím lepší silnice. Zvláštní, čekala bych opak.

V půl sedmé večer u města Umaň jsme konečně najeli na dálnici E95. Do Oděsy nám zbývalo 269 kilometrů. Nezdá se to moc – pokud ovšem na nové a pěkné dálnici není každou chvíli bez zjevného důvodu omezení

na devadesát. A tak jsem jela slušně a pomalu, a zatímco se sluníčko chystalo spát, nabírali jsme větší a větší zpoždění. A pak se ozval nepříjemný zvuk a Sintra začala „tancovat“.

A tak tu teď stojíme, ztraceni ve tmě, s prázdnou pneumatikou a bez heveru, zato s obavami, odkud se vynoří místní desperados, kteří nás oloupí, bratrance zabijí a mě zmermomocní a prodají do nějakého harému, a přemýšlíme, co dál. Normálně bych z auta v takové situaci nevystřčila ani nos, i kdyby mi měl hrozit osud Tycha de Brahe. Jenomže tohle normální situace není. Proto tedy stojím pozdě v noci zapomenuta kdesi v pustině nebezpečného divokého východu a zkouším stopovat. Tu a tam sice kolem nás auto projede, ale řidič pro jistotu ještě šlápne na plyn. Vlastně se mu ani moc nedivím. Asi za hodinu zastaví s menšími obtížemi kamion s dvěma návěsy, s kterými bravurně couvne zpátky až k nám. Záhy pochopí, co potřebujeme, a ochotně přináší svůj hever. Hever je na osobák příliš velký. Bodrého chlapíka ovšem taková drobnost nerozhodí, vytáhne z tahače lopatu a počne kutat do asfaltu krajnice, dokud nevyhloubí takovou díru, aby se kamioňácký hever vešel pod Sintru. Pak už je výměna kola snadná. Hodnému řidiči dá bratránek dvě krabičky cigaret, a když přidá padesát dolarů, ochotnému chlapíkovi se orosí oči. Myslím, že tolik nevydělá ani za dva měsíce. Srdečně se loučíme a ještě na sebe na pozdrav „mrkáme“ blinkry.

Doufám, že pro dnešek už máme vybráno. Cesta do Oděsy i průjezd městem je bez komplikací, hodinu po půlnoci konečně dojedu až k přístavu, ale ouha! Ne a ne trefit správnou jednosměrku k hotelu Oděsa. Můj zaživací trakt se důrazně hlásí o své potřeby. Tady ve městě! Když díky ochotné prodavačce v supermarketu vyřeším tento akutní problém, znova se pouštím do hledání správné cesty k hotelu. Tentokrát se to konečně podaří.

Ráno nás Oděsa zdraví přívětivými slunečními paprsky a my se vydáváme poznávat krásy města. Potěmkinskaja lesnica – schodiště známé zejména díky scéně ze slavného Ejzenštejnova filmu Křižník Potěmkin – dá pořádně zabrat, než vyšlapeme až nahoru k pomníku vévody Richelieu, který shlíží na přístav z Primorského bulváru. Procházíme alejí stromů k Puškinovu pomníku, do Parku Tarase Ševčenka s pozůstatky starého opevnění a s pomníky utonulým námořníkům, navštívíme synagogu, kam ovšem pustí jen bratrance, zatímco já jako žena musím zůstat venku. Snad i do této synagogy chodívala rodina bratránkovy babičky Kláry, kterou si tady za Velké války namluvil dědeček. Než se jako válečný zajatec mohl vrátit domů, stačili se s Klárou nejen vzít, ale právě tady, v Oděse, také přivést na svět bratránkova tatínka. O osudech Klářiny rodiny po jejím odjezdu do Československa se nic neví. Od synagogy se vracíme kolem Divadla opery a baletu. Večer jdeme navštívit máminu kamarádku Irinu, která bydlí s maminkou v nádherném starém domě

na Primorském bulváru. Oč krásnější je dům zvenčí, tím hůř vypadá uvnitř. Irina s maminkou obývají dva malé pokoje, kuchyň a příslušenství sdílí společně s jinou rodinou. Když byla Irina mladá, měla s rodiči k dispozici dokonce jen jeden pokoj, ten průchozí, v druhém bydlela úplně cizí paní. Nepředstavitelné! Ale když někdo zažil za války blokádu Oděsy, během níž umírali lidé hladu, pak asi snese ledacos. Irina nám pak ještě ukáže Vorontsovský palác a projde se s námi tichou alejí, ale pak už nás žene zpátky do hotelu, abychom tam byli před setměním. Za tmy prý není na ulicích bezpečno.

Následující den znovu objevujeme krásy města, nasáváme jeho přátelskou atmosféru, obdivujeme kostely i krásné parky. V podvečer se setkáme s mojí „dopisovací kamarádkou“ Vikou. Osobně se spolu vidíme poprvé v životě. Večeříme ve stylové ukrajinské hospůdce Ukrajinska lasunka. Zatímco si pochutnáváme na vynikajícím boršču, krojovaná kapela zpívá lidové písně.

Zmožení všemi dojmy vstáváme následující den pozdě a vyjíždíme z Oděsy až v půl druhé odpoledne. Po dálnici se za světla jede dobře, pozdě odpoledne mě však oslňuje zapadající sluníčko a po setmění pro změnu místní řidiči. Mají totiž zvláštní zvyk – buď nesvítí vůbec, nebo svítí dálkově. Potkávácí světla zřejmě neznají. Kolem půl sedmé ráno asi na půl cestě mezi Lvovem a hranicí si musím na chvíli zavřít oči. Ta chvíle trvá půldruhé hodiny.

V sedm ráno přijíždíme na hranice. Ukrajinci nás pustí ze země bez problémů. Přejíždíme k polské celnici. Oč méně jsme Poláky zajímali cestou na Ukrajinu, o to víc je zajímáme teď. České auto vracející se z Ukrajiny do Čech je jim z jakéhosi záhadného důvodu značně podezřelé. Nakonec nás ale do Polska pustí a my se vracíme z „divokého východu“ se spoustou zážitků bez úhony domů.

	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Teskně hučí Niagara

Cestuji často. Cestuji ráda.

Niagarské vodopády jsou jedním z míst, které můžete vidět třeba desetkrát, a pokaždé vás ohromí. Je to místo, na které se budete rádi vracet. Pokaždé vám připraví úchvatnou podívanou. A tak jsme se při plánování dovolené jednoho roku rozhodli, že se znovu vypravíme k Niagaře a prohlédneme si ji tentokrát z kanadské strany.

Hranici z USA do Kanady překračujeme na dálnici, brzy ale sjedeme na přívětivou venkovskou okresku, která nás dovede k řece. Niagara je kus nad vodopády široká a klidná a na jejím břehu se čas od času objeví malé odpočívadlo. Když se ale blížíme k městečku Niagara Falls, slyšíme z dále temné hučení a brzy zahlédneme před sebou v podvečerním sluníčku sloup vodní tříšť. A pak konečně stojíme u vodopádů na vyhlídce s nezaměnitelným zábradlím známým z mnoha filmů.

„Teskně hučí Niagara, teskně hučí do noci...”

Niagara teskně nehučí, ale řve a burácí jako stádo divokých buvolů. A to nejen v noci, ale i ve dne. Je sedm večer a zapadající sluníčko barví vodní tříšť kolem vodopádů do zlatorůžova a později do šeda. Stejně jako přede

dvěma lety stojíme v němém úžasu nad nádherným a neopakovatelným přírodním úkazem. Americké vodopády na druhé straně řeky se zdají být malými a slabými, ale dobře si pamatujeme jejich mohutnost a sílu. I na vyhlídkovém místě pod subtilním Nevěstíným závojem neslyší člověk vlastního slova přes ohlušující hmot vody a skrze spousty vodní tříště nic nevidí, ledaže by si pořídil brýle se sčerači. Kanadská Podkova je impozantní a ohromná. A i když je od ní vyhlídka vzdálená notný kus, neustále tady drobne „prší“. Tak daleko dosahují jemné kapičky vodní tříště, která se pod vodopádem tvoří, jak se masý vod s neutuchajícím řevem a obrovskou silou vrhají do hlubiny. Po setmění začíná světelná show. Vodopád je nasvícený modře, červeně, zeleně i žlutě, reflektory na něm občas vytváří barevné pruhy, vodní tříšť má barvu zcela jinou. Jiné světelné efekty jsou vytvářeny na kanadském vodopádu a jiné na těch amerických.

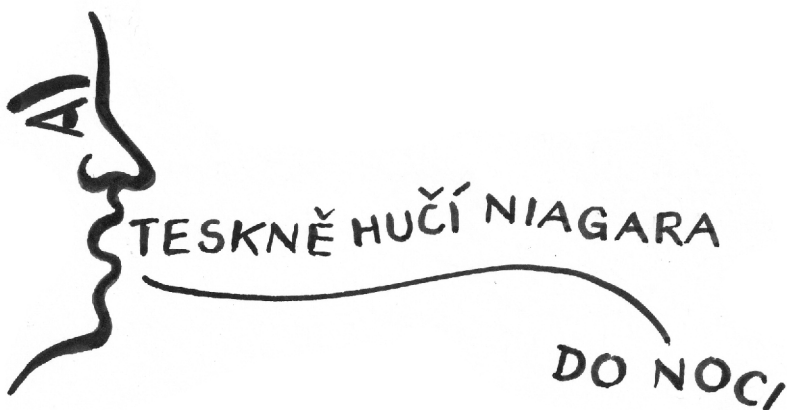
Druhý den ráno vypadá Niagara úplně jinak než večer. Vodopády se zdají mohutnější a jakoby „načechranější“. Procházka podél Niagara River Parkway s výhledem na majestátní Podkovu i na americké vodopády zdánlivě poněkud schované za ostrovem Goat Island je příjemná a osvěžující. K Podkově zrovna míří lodička, která vypadá jako květináč plný fialek – všichni pasažéři na sobě mají modré pláštěnky a z dálky připomínají spíš drobounké kvítečky nebo modré špendlíkové hlavičky. Lodička – květináč vozí turisty z americké strany pod americké vodopády a následně pod Podkovu. My ale víme, že lodička je docela velká loď jménem Maid of the Mist. Přede dvěma lety jsme se na ní také plavili. Ačkoliv nepluje ani do středu Podkovy, natož blíž, je vidět, že začíná zápasit s proudem, který ji chce strhnout pod vodopád. Pomalu ale jistě otáčí, rve se s vodním živlem, motory jedou na plný výkon a Maid of the Mist nakonec sílu vody přemůže a vrací se.

Nedočkavě míříme k největší atrakci kanadských vodopádů. Journey Behind the Falls nabízí jedinečnou možnost podívat se Niagaře „pod sukně“. V Table Rock House zaplatíme vstupné, obdržíme krásné žluté pláštěnky a můžeme sejít na vyhlídku skoro až na břehu řeky těsně pod vodopádem. I tenhle výhled stojí za to. Voda valící se shora přes okraj skály se cudně halí do jemné tříště, jako kdyby chtěla skrýt svou obrovskou sílu. A pak už můžeme vejít do tunelu ve skále, v kterém je o kus dál proraženo několik čtvercových otvorů. Vidíme „rub“ vodopádu. Dunící bílá překvapivě jemně až étericky se jevící mohutnost padající vody vzbuzuje respekt, takže ačkoliv před „okénky“ není zábradlí, nikdo se nepokouší do „okénka“ vylézt a nakláňet se z něj ven. Ostatně soudím, že by to asi bylo to poslední, co by v životě takový odvážlivec udělal.

Navzdory pláštěnkám mokří ale nevýslovně šťastní a v povznesené náladě se vracíme nahoru a po promenádním chodníčku se jdeme pokochat po-

hledem na vodopád shora. Poté se vydáváme na procházku po proudu řeky. Voda spěchající od Podkovy míjí americké vodopády, proklouzne pod mostem Rainbow Bridge a žene se dál do jezera Ontario. Jak se Niagara vzdaluje od městečka a vodopádů, zrychluje, jako kdyby chtěla dohnat čas, který zpomalením nad vodopády ztratila. Spoutaná v poměrně úzkém kaňonu stává se bujnější a vzteklejší, modrozelená voda se valí přes kameny, šplouchá a pění a spěchá dál a dál, až dospěje do místa, kde si v původně mírném ohybu vyhloubila ve stěně kaňonu jakousi velikou „kapsu“. A v tomhle místě vytváří obrovský silný vír, který je další atrakcí kanadské části řeky. Whirlpool nebo také Whirlpool Rapids. Nejen že tady máte možnost znovu obdivovat nezkrotnou sílu vodního živlu ze břehu, ale můžete se nad touhle divokou krásou i svést v roztomilé malé červené lanovce – v Niagara Spanish Aero Car. Také tenhle zážitek za to stojí! Cestou zpět si dopřejeme odpočinek na břehu řeky, vyhříváme se na placatých balvanech a sledujeme pěnící peřeje, na které by si asi ani největší vodácký nadšenec jen tak netroufl, a posloucháme hudební hudbu nad nedostatkem místa a přemírou balvanů, které má v cestě.

Po návratu do městečka míří naše kroky k vyhlídkové věži Skylon Tower. Je 160 metrů vysoká, štíhlá a elegantní, a lezu po ní nahoru a dolů malí žlutí broučci. Když přijdeme blíž, z broučků se vyklubou výtahy, které vozí návštěvníky nahoru na kulatou vyhlídku. Za zcela jasného počasí je prý viditelnost až 130 kilometrů. Dnes možná až tak daleko vidět není, ale nám to nevadí. Nejimpozantnější pohled je odtud – jak jinak – na Niagarské vodopády. Úctu vzbuzující dílo přírody, které určitě stojí za to aspoň jednou v životě spatřit.

ŘÍJEN

			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Pokaždé stejná, pokaždé jiná

Úterý dopoledne znamená odjezd na stavbu. Pokolikáté už za tu dobu? Blackie na mě upírá vyčítavý pohled sametově hnědých očí. „Zase mě opouštíš?“ Pejskovi nevysvětlíte, že se opět vrátíte. Vidí jen sbalenou tašku a ví, že odjíždíte. A že to není na chvíli. Naše Blackinka je „útuláček“, a proto tím větší „závisláček“. Její oči jsou plné smutku a nepochopení. Tak ještě pošišmat, podrbat za ouškem a dát řamku. „Já přijdu, neboj...“ Její vyčítavý pohled mě ale pronásleduje celou cestu přes Plzeň až na výpadevku na Žatec.

Slunce svítí, dnes se pojede dobře. Na obchvatu Třemošné konečně předjedu několik loudalů. Moje Buclinka se vesele rozletí po prázdné silnici. Zpomalí nás až serpentýny u Plas. Silnice vede těsně kolem kláštera, který by si rozhodně zasloužil novou fasádu, a začne mírně stoupat. Teď včas přidat plyn, už to mám natrénované, i správné najetí do levotočivé zatáčky, a mé autíčko vyjede do kopce jakoby nic.

Krajina je mi důvěrně známá a přece při každé cestě jiná. V téhle roční době začíná příroda hýřit všemi barvami. Žlutá, oranžová, červená, i zelená... a nad tím jasně modré nebe.

Z kopečku před Kralovicemi vidím kostel v Mariánské Týnici. Santiniho barokní skvost nádherně zapadá do kraje, zdobí ho jako šperk. Cisterciáci vážně věděli, kde a jak stavět. Nemůžu se ale kochat dlouho, blíží se mírná zatáčka a už je čas brzdit, na začátku obce je radar. Mírně dolů a zase nahoru a dál se řítím po prázdné silnici. Dojždím nákladák, ale mírně „esíčko“ mám už v oku, vím, že můžu bezpečně předjet. Silnice se za zatáčkami schovává na chvíli do lesa.

Většinou rovná silnice 27 se ve Vysoké Libyni stočí doprava. Za vsí se zdravím s koníky, kteří se od časného jara do pozdního podzimu pasou v ohradě na louce. Zvednou hlavy a dívají se, jak projíždím kolem. Jestli ti koně nakonec nejsou moudřejší než my, lidé. Za ničím se nehoní, klidně se pasou, občas rozvážně popojdou pár kroků, když hledají šťavnatější sousto, a užívají si prostého bytí. Třeba jsou jim chvátající lidé k smíchu.

Než se silnice schová do stále zeleného lesa, na okamžik zahlédnu hory. Žďár, Tlesky, kde je možné poprvé na chvíli zahlédnout i Krušné hory, a už se blížím k Jesenici. Toužebně pohlédnu na hladinu rybníka, ale čas na koupání není. Tak je to pokaždé, ať už jedu na stavbu, nebo se vracím po turnusu domů. Pokaždé si slibuju, že zastavím a aspoň trochu si zaplavu, ale nikdy není čas. Za Jesenici čeká báječně dlouhý kus rovné silnice, kde skoro nikdy nejede žádné auto v protisměru. Takové to místo, kde se dá nahnat ztracený čas.

Zato přejezd silnice Praha – Karlovy Vary vyžaduje pevné nervy. Pokaždé jsem svědkem zvláštního úkazu: auta tady jezdí pořád, ale vždycky jen jedním směrem. Buď jede kolona na Prahu, nebo na Vary. Když je volný jeden pruh, je ucpaný druhý a naopak. Ale i tady už to mám v oku. Chce to trošičku si takhle najet a mírně, opravdu mírně strčit „čumák“ do silnice, abych lépe viděla, a ano, teď to půjde. Buclinka vyrazí vpřed a bezpečně přejedu rušnou hlavní.

Blíží se poledne, sluníčko mi svítí do zad a pozlacuje krajinu přede mnou. Po levé straně se zdvihají Doupovské hory. Ve Strojeticích pozor na radar, za vesnicí můžu zase trochu přišlápnout plyn. Chmelnice kolem cesty napovídají, že se blížíme k Žatci. Blšany, nejmenší obec v Čechách, které se kdy podařilo mít prvoligový fotbalový klub, vypadají poněkud omšele. K té fotbalové slávě to moc nepasuje.

Na kopečku před Pšovem už na mě juknou Krušné hory. Za jasného počasí jako dnes se dají rozeznat i komíny elektráren, které stojí v podhůří. Ostrá levotočivá zatáčka před vesnicí je zákeřná, vynáší, tu projíždím fakt pomalu. Za vsí se ani moc nerozjíždím, stejně budu zpomalovat v Sýrovicích. Po pravé straně na konci obce stojí dům, kdysi krásný a bohatý, dnes opuštěný a chátrající. Když jsem začala jezdit na stavbu, vypadal sice poněkud otlu-

čeně, ale stále honosně. V přízemí vysoká okna a zdobné sloupy a nad střechou se mu tyčila koruna z několika komínů. Určitě uvnitř byly krby nebo kachlová kamna a v kuchyni pořádná pec. Nebohý dům mi ale postupně ubývá před očima. Už přišel o střechu, postupně mizí sloupy, jen vytlučená okna tiše žalují. Dům je smutný, už ani plakat nemůže. Ví, že umírá... proč ho nikdo nezachrání?

V Radíčevsi se rozhodnu vyhnout se Žatci a užít si klid zapadlých silniček, odkud je z mnoha míst úchvatný výhled do okolní krajiny a hlavně na vrcholky Krušných hor. Odbočím na Čeradice, Větrušice, Sedčice a Žabokliky. Projedu Chbany a sjíždím na hráz Nechranické přehrady. Hory se přede mnou vypínají, tmavé a mohutné... jen kdyby támhle v dáli na Slunečné jejich vrcholky nehyzdily vrtule větrných elektráren...

Za Březnem, kde mají krásný kostel, vyjedu na kopeček a tady se mi Krušné hory předvádí v celé své kráse. Pohled, který se mi nikdy neomrzí. Mohutné, důstojné, odvěcí strážci našich hranic. Působí na mě uklidňujícím pocitem bezpečí. Leží přede mnou, kadeřavé tmavě zelenými lesy, kterými jsou porostlé. Pamatuju doby, kdy byly vlivem kyselých dešťů místy olysalé až holé, někde pahýly uschlých stromů čněly jako memento. V devadesátých letech se postupně odsířily elektrárny a krajina se od té doby změnila k nepoznání. Zase tady rostou husté zdravé lesy.

Jsem skoro u cíle. V Jirkově v penzionu vyložím věci z auta do pokoje a pak hurá do kanceláře v Chomutově. Čeká mě desetidenní turnus. Až pojedu příští čtvrtek domů, krajina bude zase stejná a přece jiná.

LISTOPAD

						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Listopadový Londýn

Cestování je fajn. Dokonce i tehdy, když vám v listopadu napíše letecký dopravce, že si do konce roku musíte vyčerpat volné míle, jinak propadnou. V takovém případě není zas až tak moc na výběr, ale když volné míle stačí na cestu do Londýna, kde zrovna máte sestřenici Katku, není co řešit. A tak jsem se za ní vypravila na víkend.

„Do Londýna v listopadu? Ty ses zbláznila, vždyť tam prší i v létě, natož na podzim. To sis tedy vybrala pěkně blbej termín!“ slyšela jsem v různých obměnách skoro ze všech stran. Ale letenka byla zarezervovaná a už jsem to nechtěla měnit.

A tak jsem jednoho pátečního večera přistála na Heathrow a vydala se metrem za Katkou. Večerní Londýn svítící vánoční výzdobou, červené double-deckery, obchodní dům Harrods... to všechno jsem viděla, než jsme zašly do malé hospůdky na pozdní večeři.

V sobotu bylo zpočátku sychravo, nevlídno, zima, občas poprchávalo – zkrátka ideální počasí pro plavbu po Temži od Big Benu až do Greenwiche. Královská observatoř, krásný výhled na město, nultý poledník... je to zvláštní pocit stát jednou nohou na západní a jednou na východní polokouli. Přitom

poledník je vlastně jen lidmi vymyšlená čára, od níž se na jednu stranu čas odečítá a na druhou stranu přidává. Jen proto, že si někdo řekl, že tady ten nultý poledník prostě bude. Není to žádný kaňon, pohoří nebo vůbec cokoliv přírodního. Je to jen čára na mapě, v Greenwichi zobrazená i na zemi. Abyste se mohli rozkročit nad tou čarou a říct si, že stojíte každou nohou na jiné polokouli. A je to fajn.

Na zpáteční cestě k lodi mě upoutala lavička v parku. Kovová lavička stejná jako všechny ostatní, až na jednu drobnost. Je na ní připevněn malý dřevěný kříž s vlčím mákem a nápisem IN REMEMBRANCE. In remembrance? No ovšem, zítra je přeci 11. listopadu, Remembrance Day, nebo-li Den válečných veteránů. U nás se o něm skoro ani nemluví...

Po návratu lodí do centra se objevilo sluníčko a přestal foukat vítr. A tak jsem se vydala od Parlamentu k Westminster Abbey. Cestou jsem potkávala čím dál tím víc lidí s vlčími máky na klopách saka, na svetru či na bundě. „To je hezké.“ pomyslela jsem si překvapeně, „že si tady na tenhle den vzpomnělo tolik lidí.“

U Westminsterského opatství mě však čekal šok. Doslova záplava dřevěných křížků s vlčími máky a jmény padlých seskupené podle jednotlivých jednotek, znaky každé jednotky britské armády, obrovské věnce z vlčích máků. Lidé procházeli tiše a s viditelnou úctou kolem a to všechno zalévaly zlaté paprsky zapadajícího slunce. Dlouho jsem stála v němém úžasu nad tím, kolik lidí přišlo v předvečer Remembrance Day projevit úctu památce padlých. A v uších mi zní slova básně Johna McCrae:

Na polích flanderských

Na polích flanderských vlčí máky kvetou,
tam mezi kříži, řada za řadou.
Zde hrob je náš. Však mezi červánky,
na nebi modrém slyšte skřivánky,
když dole kanóny tu svoji píseň řvou.
My mrtví zůstanem – a je to možná zdání,
že včera žili jsme a byli milováni,
když nyní ležíme na polích flanderských.
Náš boj teď jiní převezmou:
do vašich rukou vkládáme teď svou
hořící pochodeň a vy ji neste dál.
Kdyby vám uhasla, vzpomeňte na náš žal.
Když rozkvétá lán máků červených,
my neměli jsme spát na polích flanderských.

(český překlad Jindra Svitáková)

Vlčí mák jako symbol pro padlé vojáky 1. světové války poprvé použila americká profesorka a humanistka Moina Michaelová. V roce 1921 zvolil bývalý velitel britských expedičních sil polní maršál sir Douglas Haig jako předseda Nadace veteránů vlčí mák za symbol pro sbírku na pomoc válečným veteránům a invalidům.

Velká Británie slaví toto významné výročí o víkendu, který je nejbližší památnému dni. Vždy neděle nejbližší 11. listopadu (obvykle druhá listopadová neděle) je pak Dnem vzpomínek (Remembrance Sunday). Na území bývalého Commonwealthu se v jedenáct hodin tradičně drží dvě minuty ticha. Když začne odbíjet jedenáct, s prvním úderem se zastaví lidé na ulicích i veškerá doprava. Ruch a shon utichne... V tuto dobu pokládala královna první věnec u památníku padlých ve Whitehallu a uklonila se. Následovali ji jeden po druhém ostatní dospělí příslušníci královské rodiny. Ti, kteří jsou oblečeni v civilu, se uklánějí, uniformovaní salutují. Poté pokládali věnec ministerský předseda, předseda opozice a předsedové dalších politických stran.

Stojím u Westminsterského opatství a prosím vybité baterky ve foťáku, aby ještě chvíli vydržely, abych mohla udělat ještě alespoň pár obrázků. Dovnitř do Westminster Abbey se nedostanu, právě probíhá sváteční bohoslužba. A tak stojím a v posledních slunečních paprscích se snažím nasát tu úžasnou slavnostní atmosféru. A říkám si, kolik mladých lidí – ve věku 18–30 let – by asi odešlo dnes bojovat za svou ohroženou vlast, tak jako naši vojáci a letci (ale i spousta civilistů) za druhé světové války.

Toho roku 2012 připadla Remembrance Sunday přímo na 11. listopad. Obloha byla „nelondýnsky“ jako vymetená, po včerejších mracích a dešti nebylo ani památky. Nesledovala jsem přímý přenos slavnostního ceremoniálu v televizi, ale protože Katka bydlí v Jižním Kensingtonu, vyrazila jsem pěšky přes Hyde Park na Bayswater Road, abych na vlastní oči viděla pro nás tak významnou budovu Porchester Gate. A oblékla jsem si speciálně pro tuhle příležitost tričko, které připomíná 70. výročí atentátu na Heydricha.

„Abys nebyla zklamaná,“ varovala mě Katka. „V té budově jsou dneska soukromé luxusní apartmány. Nejspíš se vůbec nedostaneš dovnitř.“

Ale můj anděl strážný zapracoval. V recepci seděl starší pán, a když jsem mu řekla, odkud jsem, tvář se mu roztáhla přátelským a chápavým úsměvem. Vstal ze židle a odvedl mne dozadu, ke slavné cihlové zdi, u které se fotili všichni naši parašutisté. Byl to zvláštní pocit, dotýkat se místa, kudy procházeli naši stateční hoši – Gabčík s Kubišem, Valčík, Opálka a mnozí další – i zrádce Čurda. Vracela jsem se ke Katce v povznesené náladě. Sluníčko hřálo a v Hyde Parku korzovaly anglické rodinky s dětmi a psy.

Londýn mi věnoval dva fantastické zážitky. Vybrala jsem si k jeho návštěvě ten nejlepší možný termín.

PROSINEC

	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

V sídle krále víl

„Kam by ses ještě chtěla podívat?“ zeptala se mě teta Mary, u které jsem během své návštěvy Irska bydlela. Nezaváhala jsem ani na okamžik.

„Ráda bych viděla místo, kde sídlil Aengus z Brughu na Boyně. Jestli to tedy není daleko.“ Aengus, vládce víl, vystupuje v jedné z nejkrásnějších pověstí ze starého Erinu, kterou jsem četla ještě jako malá holka na základní škole. Pověst o věrné lásce Diarmaida a královské dcery Grainne, která byla tak silná, že nejen překonala mnohá protivenství a obstála v různých zkouškách, ale její síla dokonce vysvobodila ze zakletí čtyři děti krále Leara.

„Ano, to je Newgrange. To není daleko, pojedeme tam tedy na výlet,“ souhlasila teta. A tak jsme se po obědě vypravili spolu s jejím synem autem na ono bájně místo.

Cesta vedla vlnitou irskou krajinou, silnice se vinula mezi malými políčky a občas mýjela městečka a malé vesničky. Ani ne hodinu po odjezdu z Dublinu jsme byli na místě.

Veliká kruhová mohyla z bílého kamene stojí na vrcholu mírného pahorku porostlého šťavnatě zelenou trávou. Ta pokrývá kromě obvodové zdi i samotnou mohylu. Okolo monumentu stojí v kruhu 97 menhirů, kterým se říká

obrubní kameny. Na některých z nich jsou vyryty ornamenty z doby neolitu. Nejvýraznější je vstupní kámen nacházející se před vchodem do tajemné stavby. Klid a tajuplnou atmosféru místa poněkud narušují ostatní návštěvníci, i když jich ve všední den naštěstí není mnoho. Do monumentu se smí vstoupit v malých skupinkách pouze s průvodcem.

Vnitřní prostory Newgrange rozhodně nejsou nikterak rozlehlé. Vstupní chodba je poměrně úzká, o něco prostornější je vnitřní komora. Bez elektrického osvětlení by tady panovala černočerná tma. A v té tmě by možná pozorný návštěvník mohl zaslechnout ozvěny dávných časů a šeptaná tajemství stavitelů Newgrange. Průvodce sice na chvilku světlo zhasne, ale opravdu jen na kratičkou chvíli.

Newgrange (irsky Sí an Bhrú) je mohylový monument z období neolitu. Nachází se v hrabství Meath na východě Irska, asi kilometr severně od řeky Boyne. Mohyla má průměr 85 metrů, výšku 13 metrů a zabírá plochu o rozloze asi jednoho akru. Chodba o délce 18 metrů vede do komory s třemi výklenky. Newgrange je jedním z monumentů v neolitickém komplexu Brú na Bóinne, oblasti vzdálené asi 8 km od města Drogheda společně s podobnými mohylami s vnitřní chodbou Knowth a Dowth. Celý komplex je na seznamu světového dědictví UNESCO.

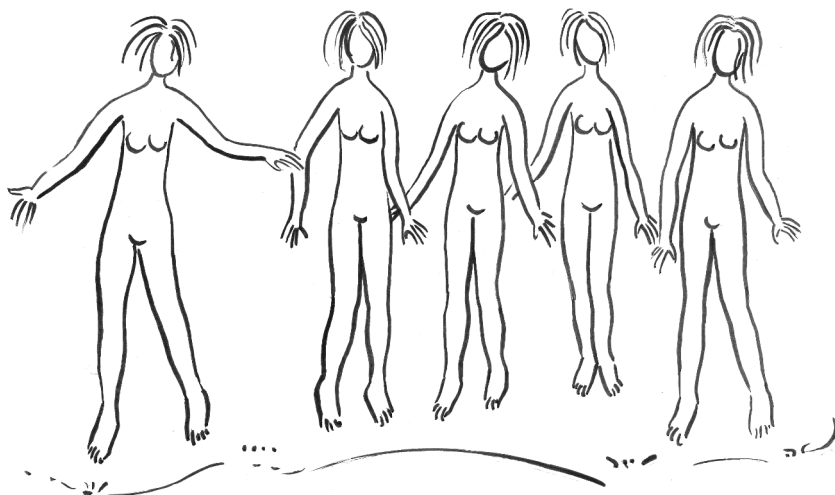
Vědci stanovili stáří monumentu na víc jak 5200 let, což znamená, že Newgrange je o 500 let starší než pyramidy v Gíze a o 1000 let starší než Stonehenge v jižní Anglii. Podle archeologů se jedná o chodbovou hrobku. Přesnější pojmenování by však bylo starověký chrám. Místo astrologického, duchovního, náboženského a ceremoniálního významu. Jeho vchod směřuje k bodu, kde při zimním slunovratu na horizontu vychází Slunce

A tak jednou v roce právě za zimního slunovratu nastává magický okamžik. Paprsek vycházejícího slunce se neustále natahuje k monumentu, až se dotkne portálu. Proniká štěrbinou nad vchodem a pohybuje se po kamenné stěně. Oranžový prst dosáhne ledově studeného středu mohyly, ještě chvíli jakoby zkouší, zda může pokračovat, dokud se nezastaví v rozmazané záři světla na zadní stěně nejvzdálenější komory. Tam se vznáší několik mrazivých minut, z nichž každá je doslova nabitá magií. Pak záře sklouzává po stěně komory, klouže zpět po podlaze chodby, a jak se stahuje, pomalu slábne. Celé toto úžasné divadlo trvá asi 17 minut.

Každý rok přitahuje magie zimního slunovratu v Newgrange velkou pozornost. Mnozí lidé se shromažďují u monumentu, aby čekali na svítání, jako to dělali lidé před víc jak 5000 lety. Touha být během slunovratu jedním z mála přímo v komoře je tak velká, že v Irsku probíhá každoroční losování. Pokud je však obloha zatažená, není toho moc vidět. Přesto se všichni shodují, že je to mimořádný pocit čekat ve tmě na konec nejdelší noci v roce, stejně jako to jejich pradávni předkové dělali už kdysi dávno.

Předpokládá se, že Newgrange má spojitost s Dagdou, bohem slunce a dobra, nejvyšším keltským bohem. Je moudrý a vzdělaný, pán vědění a dokonalých znalostí, zběhlý v čarodějném umění, mistr veškerých řemesel, původce hojnosti a znovuzrození (mohl vracet život), velký bojovník. Ochránce kněží a druidů. V hlubinách země a v dutých kopcích má Dagda čtyři velké paláce. Jeho synem je právě Aengus – Óengus Óg, vládce víl, bůh básnictví, mládí, krásy a také lásky.

Z Newgrange jsem odjížděla spokojená a šťastná. Dotkla jsem se na chvíli svého oblíbeného příběhu, na krátký okamžik jsem se přenesla do dob starého Erinu. A že jsou to jen legendy? Kdo alespoň na chvíli stál potichu ve tmě Newgrange nebo tady dokonce zažil magii zimního slunovratu, ví své.

OBSAH

Prolog / Stanislav Bukovský: Peggy	5
Leden / Sobotní sněžení aneb Óda na silničáře	7
Únor / Nečekané odhalení	9
Březen / Jak se léčí chřipka	12
Duben / Veselé Velikonoce	14
Květen / Mimoň	16
Červen / Kde to všechno začalo... ..	18
Červenec / Rozjímání na věži	22
Srpen / Na divokém východě	25
Září / Teskně hučí Niagara	30
Říjen / Pokaždé stejná, každé jiná	33
Listopad / Listopadový Londýn	36
Prosinec / V sídle krále víl	40

Kalendář plzeňský 2026

Peggy Kýrová

Radosti života (drobné i větší)

Prolog: Stanislav Bukovský

Ilustrace: Stanislav Bukovský

Redakce: Jana Horáková a Vladimír Gardavský

Typografie a grafická úprava: Miloslav Krist

Tisk: TYPOS, tiskařské závody s.r.o.,

Podnikatelská 14, 301 00 Plzeň

V Pro libris vydala Knihovna města Plzně p.o.

Plzeň 2025

ISBN: 978-80-88282-32-7

Knihovna

Plzeň

